

G a d.

Bončarjev Tonec in Kovačev Fran sta si bila zvesta prijatelja. Prvi je bil dvanajstih let a Fran najstih. Otroci njiju niso ljubili, kajti vedno sta jim nagajala ter se z njimi prepirala. Posebno jim Tonec nikoli nij dal mirú. A tudi svoje matere — oča so užé več let počivali pod hladno zemljó — često nij hotel poslušati. Bil je trdoglav, časih tudi hudoben. Kovačev Fran je res bil zeló dobrega sreča, a Tonec ga je prevabljal na kriv pot.

Mati so Tonca mnogo krat svarili, a vse zamáu; skriváj se jim je često utrnila grenka solza o nepokornem otroku.

Po póludne v zeló vročem poletji Tonec hoče zopet íti po Frana, da bi krenfla v gozd. Mati so Toncu rekli: „ostani domá; saj veš, da je nama íti na polje po travo. Poslušaj me končí jeden krat!“ A Tonec je v stran gledal. „Zamán so moje besede!“ mati bridko vzdáhnjejo, „ali pómni to: vse-mogoči ima dolgo šibo, s katero kaznuje take hudobne otroke.“

Pod úho si je Tonec poteknil te svareče besede in hitel po Frana, s katerim sta skóraj potem šla proti gozdu.

„Ali si videl, Fran, óno lepo kočijo, ki je o póludne drdrala skozi vas?“ povpraša Tonec.

„Ne. Kdo je bil?“

„Mati so mi dejali, da so bili gospóda iz mesta. Morebiti so se prišli sém kopat, ker mimo njih mesta ne teče nobena voda. A bodi si ta gospóda, kdor hoče; hitíva rajša, hitíva, da bodeva poprej v gozdi. Ali se še spominaš prostora, Fran, tam okolo ónega grma?“

„Kaj se ga ne bi! Solnce zdaj ravno najbolj pripéka; izvestno se gad zopet na kamenjí greje,“ odgovori Fran.

„Rad bi ga spet videl!“ vzklikne Tonec.

„Naj ti povém, Tonec!“ Fran zdaj ozbiljno reče, „pazi nekoliko bolje, ter ne hodi preblizu; saj veš, da gad je hud strupeník.“

„E, kaj!“ nasmeje se Tonec, „jaz nijsem tak strahopetáč, kakeršen tí. Rad bi védel in slišal, kakó zna gad sikati.“

Mej tem pogóvorom prideta v gozd. Nekaj korakov od ceste je stal grm, okolo katerega je ležalo kamenje.

„Sedáj le tiho, Fran!“ reče Tonec. „Tukaj me počakaj malo, da si urežem palico.“ Za nekoliko hipov se Tonec povrne z dolgo palico v roki.

„Čemú ti bode palica?“ vpraša Fran strahoma. „A ne, da bi ga dražil?“

„Nu, nu! le ne gledí me s táko grozo! Skóraj bodeš videl, čemú je palica. — Pojdiva! Le tiho, tiho! Polágoma, Fran! Malo zadaj ostáni, da ga ne bi prehitro spódil! — Glej ga, glej!“ radosten zašepče Tonec. „Na starem se mestu zamotán valja. Baš dremlje, in kakó je lepo rujavo pisan! Le čakaj, gadek, sikal bodeš nama svojo pésenco.“

Po teh besedah je Tonec prišel h grmu a Fran ostal malo korakov zadaj; na drugej strani grma je ležal gad. Polágoma ter pazljivo zdaj Tonec pomika dolgo šibo proti gadu in tik njega udari ob zémľjo. Gad je takój zravnal glávo po konci ter se jél srepó ozirati. Naglo je zapazil dečkov. Tonec

dvigne sibo drugič in udari ž njo gada. V tem hipu začuje deček znani sik, in gad se mu zažene, kakor blisk, v nógo, ter ga niže kolena — useka.

Kakor bi ga kdo z iglo zbodel, takó se je Toncu zdelo, a izproletéla ga je taka groza, da se nij mogel dvigniti ni besede ne izpregovoriti.

„Tonec! Tonec! skoči nazáj! Gad te je usekal!“ zavpije prestrašeni Fran, ki je vse videl, kar se je godilo.

„Gad!“ reče Tonec sè zamolklim glasom, ter se zgruzi na zémlo. Fran ga jedva zléče od grma.

Zdaj se začuje drdranje necega vozá in kočija se prikaže. Fran jej zleti naproti in zakričí na vse grlo: „Tonca je gad usekal!“ Takój se kočija ustavi ter iz nje hitro skoči prijazen gospod in stopi k Franu. Oba hitita mahoma k Toncu, ki je še vedno ležal na tléh. Gospod — zdravnik iz mesta — vzame iz usnjéne torbice, ki mu je visela čez ramo, stekleničico, ter mu iz nje tekočine vlije na rano.

In res! Za nekoliko hipov je odleglo Toncu.

Stóprav zdaj povpraša zdravnik, odkod sta dečka. Začuvši, da sta iz bližnje vasí, dvigne Tonca ter mu pomaga stopiti v kočijo; tudi Frana pokliče na voz, in skôraj so bili pred Lončarjevo hišo.

Kakó so se prestrašili uboga Tončeva mati, vídevši ga vsega bledega ter iznemoglega! Bridke solzé so jim zalile okó, kadar so slišali, kaj se je zgodilo. Prijazni gospod je potolažil skrbno mater, da uže nij opasnosti, ker je pomoč prišla o pravem času. Mati so ga lepó zahvalili in potem se je zdravnik odvézel domóv.

Takó sta sama ostala mati in sin, ki je ležal na postelji v izbi.

„Mati!“ reče Tonec na tihem. Ljubljena mati so se priklonili k njemu, in deček jim je vrat objél z obema rokama.

„Mati!“ zopet zašepetá, „odpustite mi! Odslej bodem ves drugačen.“

„Odpuščam ti vse, vse, dete moje!“ odgovoré mati, od radosti solzni zaradi izpremembe svojega sina. V dveh dneh je Tonec okréval, a izpremeníl se je potem do dobrega, in bil je zópet veselje svoje ljube matere.

Jos. Freuensfeld.

Pustoslovje.

Mož pelje voz sená; drugi ga sreča:

— Bog pomozí!

— Hvala!

— A kam? V mesto?

— V mesto.

— Kaj pa voziš?

— Drvá.

— Káka drvá? Jaz vidim senó.

— A če vidiš, da je senó, zakaj li poprašuješ?

Zdaj je naš možek, popraskavši se za ušesom, govoril sam v sebi: „Čimú sem neki izpraševal?“

Ruski sp. V. Dalj, posl. Ksaverij.